

Hírlevél 2012/11.

- **ÚJ OLDAL A DROG FÓKUSZPONT HONLAPJÁN: BEVÁLT GYAKORLATOK PORTÁLJA**
- **BESZÁMOLÓ A FERTŐZŐ BETEGSÉGEK KULCSINDIKÁTOR TALÁLKOZÓJÁRÓL**
- **FÓKUSZBAN A FERTŐZŐ BETEGSÉGEK ÉS A SZERVÁLTÁS**
- **BESZÁMOLÓ A PROBLÉMÁS KÁBÍTÓSZER-FOGYASZTÁS KULCSINDIKÁTOR TALÁLKOZÓJÁRÓL**
- **ÚJ EMCDDA KIADVÁNY A NAPI KANNABISZ-FOGYASZTÁSRÓL**
- **ÚJ TAGOK JELENTKEZÉSÉT VÁRJA AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG KÁBÍTÓSZERÜGYI CIVIL TÁRSADALMI FÓRUMA**
- **MEGJELENT AZ EMCDDA JELENTÉSE AZ EURÓPAI KÁBÍTÓSZER-HELYZETRŐL**
- **NEMZETKÖZI ESEMÉNYAJÁNLÓ 2012-2013**

ÚJ OLDAL A DROG FÓKUSZPONT HONLAPJÁN: BEVÁLT GYAKORLATOK PORTÁLJA

Decemberben indul el a Nemzeti Drog Fókuszpont **Bevált Gyakorlatok Portálja**, ahol a **prevenció**, a **kezelés** és az **ártalomcsökkentés** területén működő beavatkozásokkal, programokkal kapcsolatos tudományos bizonyítékokat mutatjuk be. Az oldal az EMCDDA **Best Practice portáljának** fordítása. Szándékunk az volt, hogy az ott összegyűjtött tudás magyar nyelven is elérhető legyen, és forrásként szolgáljon a kábítószerrel foglalkozó hazai szakemberek, döntéshozók és kutatók számára a bizonyítékokon alapuló, hatékony programok megtervezéséhez.

Az oldal három fő területén kliens-típusok, illetve a beavatkozások főbb célcsoportjai szerinti bontásban kerülnek bemutatásra a rendelkezésre álló információk. A prevenció területén belül négy csoport szerepel: a **család**, az **iskola**, a **közösség** és a **lakosság**. A kezelés témakörében kliens-típusokra bontva kerülnek bemutatásra az információk: **amfetamin-használók**, **kannabisz-használók**, **kokain-használók** és **opiát-használók**. Végül, az ártalomcsökkentés területén belül három témakör jelenik meg: az **intravénás stimuláns-használat**, az **intravénás opiát-használat** és a **belélegzés – elszívás, inhalálás**.

Minden témakörnél szerepel a probléma rövid leírása, az európai helyzet fontosabb jellemzői, az adott csoportba tartozó, szerhasználathoz kapcsolódó kockázatok, valamint, hogy az egyes témaköröknél az eredményességnek milyen fontosabb mutatói lehetnek. Ezenkívül, témakörönként szerepelnek a legelterjedtebb beavatkozások hatásosság alapján rangsorolva, ahol az egyes beavatkozásokkal kapcsolatban csak megfelelően szilárd tudományos bizonyítékokkal alátámasztott, megalapozott módszertannal kivitelezett kutatásokon alapuló megállapítások szerepelnek. Így a hatásosság alapján besorolt beavatkozások valós segítséget, hivatkozási alapot nyújtanak a programok tervezésekor, az egyes szolgáltatások fejlesztési irányainak meghatározásakor.

A Bevált Gyakorlatok Portálról bővebb felvilágosítást ad: Csák Róbert <csak.robort@oek.antsz.hu>■

BESZÁMOLÓ A FERTŐZŐ BETEGSÉGEK KULCSINDIKÁTOR TALÁLKOZÓJÁRÓL

A kábítószer-fogyasztással összefüggő **fertőző betegségek** szakterület 2012. október 10-11-én tartotta éves szakértői találkozóját Lisszabonban. Az első napon bemutatásra kerültek a helyi, országos és európai adatgyűjtést segíteni kívánó, közeljövőben megjelenő módszertani eszköztár már elkészült moduljai, majd felkért nemzeti szakértők mondták el véleményüket a kulcsindikátor jelenlegi helyzetéről. Többen kiemelték, hogy fontos lenne a fertőző betegségek szerítípus szerinti prevalenciájának jelenlegi kettős felosztású - opiát vs. nem opiát-injektálók vizsgálatát kibővíteni, és a nem opiátokat injektálókat további szerkategóriákba sorolni a fertőzöttségi adatok pontosabb értelmezése érdekében. Az angol szakértő szerint fontos összekapcsolni az elemzés során a fertőzöttségi és kockázati magatartás adatokat az adott országban elérhető beavatkozások (pl. tűcsere programok, szubsztitúciós kezelés) hozzáférhetőségével és lefedettségével. Gyakran említésre került az országok adatainak összehasonlíthatósága szempontjából annak figyelembe vétele, hogy az országokat különböző mértékben érintő gazdasági válság hogyan befolyásolja a szűrővizsgálatok hozzáférhetőségét, az intravénás szerhasználati mintázatokat, a monitorozást, illetve az egészségügyi következményekre adott válaszleptések mértékét egy adott országban.

A második napon az egyes országok szakértőinek előadásai hangzottak el: bemutatásra került több, jelenleg folyó, speciális hólabda (**RDS**) módszertannal készülő kutatás; az egyes országokban – köztük Magyarországon is – megfigyelhető új trendek; a fertőző betegségek megelőzését és kezelését célzó konkrét beavatkozások és bevált gyakorlatok.

A görög, illetve román új, intravénás szerhasználói rizikócsoportba tartozó **HIV fertőzöttek számának elmúlt két évben mért jelentős emelkedése** miatt október 12-én az ECDC és az EMCDDA összehívta a második zártkörű kockázatértékelő találkozót. Az első 2012 márciusában, **Tallinnban került megrendezésre**. A második találkozóra már Magyarország is meghívást kapott, bizonyos kockázati indikátorok mentén került kiválasztásra (kockázati magatartások, HCV prevalencia; 1 főre jutó steril fecskendő; szubsztitúciós kezelés hozzáférhetősége). Az összejevetelen minden meghívott szakértő ismertette az előre megadott indikátorok mentén az országában megfigyelhető aktuális helyzetet: a görög illetve a román előadó beszámolt arról, hogy a HIV-fertőzések terjedését ez idáig nem sikerült megállítani. A találkozó alapján készített kockázatértékelő ECDC/EMCDDA jelentés előreláthatólag januárban lesz elérhető.

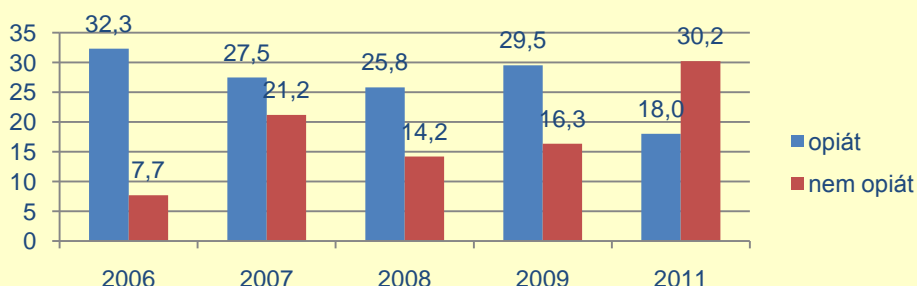
A találkozóról bővebb felvilágosítást ad: Tarján Anna <tarjan.anna@oek.antsz.hu> ■

FÓKUSZBAN A FERTŐZŐ BETEGSÉGEK ÉS A SZERVÁLTÁS

Az Országos Epidemiológiai Központ által az intravénás szerhasználók körében végzett országos HIV/HBV/HCV prevalencia vizsgálat során az előző évekhez viszonyítva jelentős változás történt a szerítípus szerinti bontás tekintetében 2011-ben: a vizsgálatba kerültek (N=666 fő) körében egyrészt nőtt az elsődlegesen nem opiát származékokat injektálók aránya. Másrészt, amíg a korábbi 4 vizsgálati évben az opiát fogyasztók körében volt megfigyelhető szignifikánsan magasabb hepatitis C prevalencia,

addig 2011-ben az elsődlegesen opiát származékokat injektálók 18%-a, míg a nem opiátot injektálók 30,2%-a volt HCV fertőzött. A HCV prevalencia értékek szerítípus szerinti átrendeződése további kockázatokot hordoz, mivel a nem opiát típusú szerek, azaz az amfetamin és az új pszichoaktív szerek használatára magasabb napi injektálás-szám jellemző, így a kockázati magatartások és ez által a fertőzések terjedése is nagyobb valószínűséggel fordulhat elő ebben a szerhasználói csoportban.

Az országos HIV/HBV/HCV prevalencia vizsgálatban részt vett intravénás szerhasználók HCV fertőzöttsége (%) az elsődlegesen injektált szerítípus szerinti bontásban, 2006 – 2011

Forrás: Országos Epidemiológiai Központ és Nemzeti Drog Fókuszpont – Éves Jelentés 2012

További adatok a témában: **Tények és számok/ Fertőző betegségek**

BESZÁMOLÓ A PROBLÉMÁS KÁBÍTÓSZER-FOGYASZTÁS KULCSINDIKÁTOR TALÁLKOZÓJÁRÓL

A problémás droghasználattal foglalkozó epidemiológiai kulcsindikátor idei éves szakértői találkozájára október 25-én és 26-án került sor Lisszabonban. A találkozó első részében a szakértők megvitatták az EMCDDA **problémás kábítószer-fogyasztás** definíciójának megújítására irányuló javaslatát. Az eddig alkalmazott definíció az amfetamin, a kokain vagy a heroin fogyasztásának előfordulását kívánja számszerűsíteni. Ez a szűkebb definíció azért megfelelő, mert az indikátorhoz kapcsolódó ún. prevalencia becslések az e szereket használó csoportok létszámának meghatározására irányulnak, ugyanakkor kevésbé írja le a droghasználatból fakadó problémák természetét, mintázatát. Számos jel mutat arra, hogy a problémás fogalom nem egyértelműen a használt szer fajtájához kötődik. **Ahogy arról korábban részletesen beszámoltunk**, az intenzív szerhasználat, a rendszeres fogyasztás, a polidrog-használat vagy a szervezetbe juttatás módja egyaránt kapcsolódik, olykor pedig lényegesebb eleme is a problémás szerhasználati mintázatnak, mint az elsődlegesen használt szer. A problémás kábítószer-fogyasztás koncepciója éppen ezért kibővült egy további elemmel, a magas kockázatú szerhasználat fogalmával, aminek eredményeként nagyobb segítséget nyújt a lehetséges kezelési igények felméréséhez, ezáltal pedig a hatékonyabb kezelés-ellátási stratégia kialakításához. A koncepció kibővítése olyan lépéseket foglal magába, mint pl. a kezelési igénnyel jelentkező szerhasználók ill. a kezelésbe lépés/kezelés megszakitása jellemzőinek alaposabb feltárása, a kockázatos vagy intenzív (szintetikus) kannabinoid-fogyasztás beemelése és az opiát szubsztitúciós terápiában részesülők körében tapasztalt trendjeinek részletes elemzése. Ez a bővebb definíció teszi lehetővé a tagállamok számára a kockázatos szerhasználat fogalmi kiterjesztését is további szerekre, így például a katinonokra vagy más új pszichoaktív szerekre. Bár a magas kockázatú szerhasználat koncepció nemcsak a szerhasználói csoport nagyságának, hanem a probléma természetének jobb megértésében is adekvátabb, alkalmazása nagyobb módszertani alapot igényel - pl. DSM IV diagnózis alkalmazása vagy a csoportok közötti átfedés és a csoportok homogenitásának ellenőrzése.

A továbbiakban a heroinhoz való hozzáférés csökkenése eredményeként bekövetkezett változást tárgyalták meg a szakértők. A 2009-től tapasztalható jelenség számos országban komoly átrendeződést eredményezett, de jelentős eltérésekkel. Több országban nőtt az opiát szubsztitúció iránti igény, más országokban stimulánsok (pl. amfetamin, katinonok) injektálására tértek át a szerhasználók. A találkozón külön szekció keretében kiemelt figyelmet fordítottak a szakértők az új pszichoaktív szerek kérdéskörére, amelynek során a magyarországi és a romániai szakértő mutatta be a hazájában tapasztalható legújabb trendeket.

A találkozóról bővebb felvilágosítást ad: Horváth Gergely <horvath.gergely@oek.antsz.hu> ■

ÚJ EMCDDA KIADVÁNY A NAPI KANNABISZ-FOGYASZTÁSRÓL

Megjelent az első olyan kiadvány Európában, amely az intenzív (napi vagy közel napi, azaz a kérdezés előtti hónapban 20 vagy annál több napon történő) kannabisz-fogyasztásra vonatkozóan nyújt integrált áttekintést. A tanulmányban 20 országból származó országos lefedettségű, reprezentatív, nagy mintán végzett populációs vizsgálatok adatai kerültek összegzésre, amelyek az EU tagállamok és Norvégia lakosságának 83%-ára vonatkoztathatóak. Az adatok bekérésére 2004-ben és 2007-ben ad-hoc módon, míg 2010 óta standardizált keretek között került sor.

A kiadvány letölthető angol nyelven az **EMCDDA honlapjáról**. ■

ÚJ TAGOK JELENTKEZÉSÉT VÁRJA AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG KÁBÍTÓSZERÜGYI CIVIL TÁRSADALMI FÓRUMA

A Európai Bizottság tanácsadó szerve, a Civil Society Forum on Drugs 2013. január 4-ig várja civil társadalmi szereplők jelentkezését a 2013-2014 közötti időszakra. A felhívással és jelentkezéssel kapcsolatos további információ az **Európai Bizottság honlapján** olvasható. ■

MEGJELENT AZ EMCDDA JELENTÉSE AZ EURÓPAI KÁBÍTÓSZER-HELYZETRŐL

A Központ legfontosabb kiadványának számító jelentés a kábítószerhelyzettel kapcsolatban a 27 uniós tagállam, valamint Norvégia, Horvátország és Törökország legfrissebb adatait és a kapcsolódó megállapításokat ismerteti, ezenkívül a főbb kihívások mellett a drogprobléma kezelésére napjainkban alkalmazott ígéretes gyakorlatok közül is bemutat néhányat.

A jelentés egyrészt megállapítja, hogy Európában a heroin-használat visszaszorulóban van, és ezzel párhuzamosan megfigyelhető a szerhasználati mintázatok átalakulása is az európai kábítószer-fogyasztók körében. Másrészt, tárgyalja a stimulánsok egyre összetettebbé váló piacának jellemzőit, az utóbbi években megjelent porok és tabletták sokféleségét. Bár ennek a piacnak fő szereplői továbbra is a kokain, az ecstasy és az amfetaminok, manapság egyre több, újonnan megjelenő szintetikus kábítószerrel versenyeznek, például a katinonokkal, az Európában megjelenő új pszichoaktív anyagok egyik legnagyobb csoportjával. Egyes jelek arra utalnak, hogy a metamfetamin is egyre nagyobb mértékben van jelen a piacon. A monitorozó központ szerint a fogyasztók számára ezek a szerek bizonyos mértékig „felcserélhetők” egymással, így a szerválasztásukat olyan tényezők is befolyásolják, mint a hozzáférhetőség, az ár és a tisztaság, ami gyorsan változóvá teszi a piacot. A jelentés azt is kiemeli, hogy a szerhasználók gyakran nincsenek tisztában azzal, hogy ténylegesen mit vásárolnak.

A jelentés és a sajtóközlemény magyar nyelven elérhető a **Nemzeti Drog Fókuszpont honlapján.** ■

NEMZETKÖZI ESEMÉNYAJÁNLÓ 2012-2013

Időpont	Szervező	Cím	Helyszín	Információ
2012. december				
1.		AIDS világnap		http://www.who.int/mediacentre/events/annual/world_aids_day/en/index.html
1.	Magyar Orvostanhallgatók Egyesülete	AIDS világnap	Pécs	http://aok.pte.hu/docs/pr/file/A3_AIDS_curved.pdf
5-7.	Hepatitis B and C Public Policy Association	Hepatitis B and C in Mediterranean and Balkan Countries	Nicosia, Ciprus	www.hepsummit2012.org
6.	Nemzeti Közszolgálati Egyetem	Konferencia a gyógyszerhamisítás elleni harc aktuális kérdéseiről	Budapest	http://nav.gov.hu/nav/vam/egyeb/meghivo_121123.html
6.	Nemzeti Drog Fókuszpont	Az új pszichoaktív anyagok kihívásai igazságügyi szakértői szemmel	Budapest	Beszámoló a decemberi hírlevélben
2013. február				
7-8.	EMCDDA	Drug Policy Evaluation	Lisszabon, Portugália	http://www.drugpolicyevaluation.eu/